

Eduard Bass

český novinář, kabaretiér a spisovatel

* 1. 1. 1888 Praha, + 2. 10. 1946 tamtéž

V mnohostranné žurnalistické činnosti E. Basse (vlastním jménem Eduard Schmidt) se projevovala jeho důvěrná znalost nejrůznějších prostředí (cirkus, varieté, podsvětí, bohéma atd.) spolu s reportérskou pohotovostí, lidovým humorem i intelektuální parodičností.

Uměleckou dráhu nastoupil roku 1910 jako zpěvák a recitátor v kabaretu Bílá labuť v Praze na Poříčí poté, co rezignoval na rodinou předurčenou dráhu v kartáčnickém závodu svého otce. Spolupracoval pak s literárním kabaretem Červená sedma, především jako autor řady satirických kupletů, z nichž mnohé zlidověly. Přispíval do předválečných humoristických časopisů (Kopřivy, Humory). V roce 1921 nastoupil do redakce Lidových novin. Zde jako fejetonista, soudničkář, reportér, kulturní zpravodaj a tvůrce týdenních veršovaných causerií, tzv. Rozhlásků, spoluvytvářel mimořádnou literární úroveň tohoto nejprestižnějšího listu předválečné republiky, jehož byl v letech 1933-42 šéfredaktorem. Spolu s K. Čapkem ručili za jejich jazykovou čistotu a vitálnost a politicky je orientovali směrem k liberálním, demokratickým, výrazně antifašistickým hodnotám.

V prostředí kabaretu mají svůj původ mnohé Bassovy literární parodie a anekdoty ze života bohémy (To Arbes nenapsal, Vrchlický nebánil, 1930; Umělci, mecenáši a jiná čeládka, 1930) a také populární hříčka, lehce ironizující poválečné opojení českou kopanou, Klapzubova jedenáctka (1922). Všestranný Bassův talent je patrný i v kulturně historickém souboru Čtení o roce osmačtyřicátém (1940), portrétech osobností i společnosti předbřeznové Prahy. Bassovým nejvýznamnějším dílem však zůstane působivá románová kronika Cirkus Humberto (1941), dílo patetické oslavy dělnosti, solidarity i víry v schopnosti českého člověka.

Zdroj: <http://www.libri.cz/databaze/kalendarium/>